

Plezier in bed: met of zonder vrouwelijk orgasme

Seks moet leuk en lekker zijn voor iedereen, is het gangbare denkbeeld, en het liefst afgerond met een orgasme. Dat laatste ervaart echter niet elke vrouw tijdens gemeenschap. Probleem of bijzaak? Myra Bosman onderzocht sociale normen rond het vrouwelijk orgasme tijdens heteroseks.

Tekst: Myra Bosman

“Dus als ik jouw onderzoek lees, dan weet ik precies hoe ik klaar kan komen tijdens seks?” De vraag wordt gesteld door een jonge vrouw die me toe vertrouwt dat het haar “nog nooit gelukt” is om tot een orgasme te komen door penetratie, en dat wil ze “toch weleens meemaken”. Daarin is zij niet alleen, want vele vrouwen en mannen geven te kennen dat de vrouwelijke sekspartner zelden tot nooit een climax ervaart tijdens penetratie seks. Nu blijkt dat het vrouwelijk orgasme dan ook niet als vanzelfsprekend, maar wel gewild onderdeel van seks wordt gezien door mannen en vrouwen.

Veranderend beeld

In de Westerse wereld is door (mannelijke) medici en religieuze leiders veelvuldig aandacht besteed aan het voorschrijven of verbieden van vrouwelijk seksueel genot. Vanuit die context mengde ook de Oostenrijkse psychoanalyticus Sigmund Freud zich begin 20^e eeuw in het debat met de stelling dat een normale volwassen vrouw tot een orgasme komt middels penetratie seks. In de jaren '60 en '70 vielen vooraanstaande feministen, veelal Amerikaans, hevig over deze stelling en werd deze afgedaan als een androcentrische mythe. Dit werd bevestigd door onderzoeksresultaten van historicus Shere Hite, die aantoonde dat de “overweldigende meerderheid van de mannen” de voorkeur geeft aan het plaats vinden van een vrouwelijk orgasme door penetratie.

Ruim veertig jaar later wordt eenzelfde trend bespeurd door de Nieuw-Zeelandse psychologe Nicola Gavey, die opmaakt uit haar onderzoek dat seksualiteit wordt gedefinieerd vanuit “mannelijk

perspectief”, waarbij gemeenschap wordt bestempeld als de “normale en natuurlijke vorm van heteroseksuele seks”. Hieruit volgt, stelt sociologe Virginia Braun, dat seks een krappe definitie krijgt; seks is gemeenschap, waarbij penetratie en “mannelijke ejaculatie” een centrale plek innemen. Daarnaast concludeert Braun, gebaseerd op interviewdata, dat de mannelijke sekspartner de vrouw een orgasme “geeft” in ruil voor “de belofte van zijn orgasme-door-penetratie”. Dit lijkt er toe dat vrouwen sociale druk ervaren om klaar te komen en moeten uitleggen waarom een orgasme ontbreekt tijdens penetratie seks.

Sociale norm

De vraag rijst of er heden ten dage ook in Nederland sprake is van een sociale norm die voorschrijft dat vrouwen een orgasme ervaren tijdens gemeenschap. En indien dit het geval is, hoe gaan mannen en vrouwen om met deze norm tijdens seksuele activiteiten? Om inzicht te krijgen in deze kwestie heb ik vijf mannen en vijf vrouwen (18-30 jaar, hoger opgeleid) langdurig en individueel geïnterviewd over hun visie op en ervaring met het vrouwelijk orgasme. Er is bewust gekozen voor kwalitatieve dataverzameling onder een jonge, hogeropgeleide generatie in Nederland om zo een vergelijking te kunnen trekken met voorgaand onderzoek. De onderzoeksresultaten lijken op een contradictie te wijzen: het vrouwelijk orgasme wordt zowel gezien als “kersje op de taart” én als “fijn bijproduct”. Deze ogenschijnlijke tegenstelling is gerelateerd aan het besef onder vrouwen en mannen dat een meerderheid van vrouwen niet tot een climax komt middels penetratieve stimulatie. Gelijktijdig klaarkomen tijdens gemeenschap wordt dan ook gezien als een “ideaal” en daardoor minder belangrijk aangezien het “erg moeilijk is”. Tegelijkertijd bestaat er onder de respondenten een “stiekem” streven naar het vrouwelijk orgasme, hoewel er ook wordt gesteld dat “seks daar niet om draait”. Een van de mannelijke respondenten vat deze frictie in visie als volgt samen: “het is niet heel belangrijk [en ook] niet onbelangrijk”.

Eenheid

Deze tegenstelling kan worden verklaard door twee factoren. Op de eerste plaats wordt het vrouwelijk orgasme niet gezien als enig doel van seks. Intimiteit, samen zijn en genegenheid worden door de respondenten veelvuldig genoemd als antwoord op de vraag wat bevredigende seks inhoudt volgens hen. Opvallend is dat het vrouwelijk orgasme, en ook het mannelijk orgasme, niet wordt genoemd. Wel wordt “verbonden zijn” met de ander en een gevoel van eenheid essentieel bevonden, aangezien dit maakt dat “seks meer wordt dan seks”. Het ontstaan van dit eenheidsgevoel heeft te maken met de mate van verbondenheid die ervaren wordt met de sekspartner, vandaar dat de respondenten aangeven dat vluchtig seksueel contact, zoals een one-night stand, een “leeg gevoel” kan achterlaten. Hoe meer verbonden de respondent zich voelt met de sekspartner, hoe bevredigender de seks wordt bevonden.

Geen van de respondenten noemt het vrouwelijk orgasme als essentieel onderdeel van seks. Vrouwelijke respondenten geven aan dat zij “net zo van seks [kunnen] genieten zonder orgasme” en dit als “heel erg lekker” ervaren. Desalniettemin geven meerdere vrouwelijke respondenten aan dat zij hun hoogtepunt weleens hebben gesimuleerd tijdens gemeenschap. Als reden hiervoor wordt genoemd dat een orgasme door zowel mannen als vrouwen wordt gezien als einde van seks en “faken” makkelijker is dan te zeggen “schatje ik heb geen zin meer”. Dit geeft aan dat er sprake is van een sociale norm die het orgasme als eindpunt duidt, maar niet noodzakelijkerwijs als doel van seks. Tegelijkertijd bestaat het idee dat de man of vrouw hoort te genieten van seks, en dat de sekspartner medeverantwoordelijk is voor dit seksuele plezier. Mannen en vrouwen geven aan dat zij het genot van de sekspartner verbinden aan hun eigen seksuele bekwaamheid, en het daarnaast bijdraagt aan hun eigen bevrediging.

Kennis

De tweede verklaring voor de tegenstelling omtrent het belang van het vrouwelijk orgasme, heeft te maken met seksuele kennis en ervaring. De respondenten geven aan het

“normaal” te vinden dat een vrouw niet tot een climax komt tijdens gemeenschap. Om die reden is het een toevoeging als het wel gebeurt, maar geen vanzelfsprekendheid. Verschillende mannelijke respondenten geven aan dat zij het vrouwelijk orgasme in de eerste instantie wel als doel zagen, omdat dit naar voren komt “in onze cultuur”. Dit lijkt te duiden op een sociale norm. Echter, na doorvragen verwijzen de mannen naar hun eerdere seksuele onervarenheid en onwetendheid als verklaring. Zij zijn via hun vrouwelijke sekspartner te weten gekomen dat veel vrouwen geen climax ervaren tijdens gemeenschap, of de mannen zijn actief op zoek gegaan naar informatie over het vrouwelijk orgasme op internet en in tijdschriften.

Mannelijke respondenten geven aan dat er voor hen nogal eens onduidelijk heerst over de vrouwelijke climax. Zo geven alle respondenten aan dat het vrouwelijk orgasme zelden onderwerp is van seksuele voorlichting, gesprekken over seks met vrienden en conversaties met de sekspartner. Daarnaast geven de mannelijke respondenten aan dat het niet altijd duidelijk is voor hen of een vrouw een orgasme heeft gekregen. Dit verklaart waarom menig respondent aangeeft dat de vrouwelijke sekspartner weleens wordt gevraagd of zij is klaargekomen. Vrouwen ervaren hierdoor een focus op hun orgasme, maar mannen geven aan vooral te willen achterhalen of hun partner heeft genoten van de seks.

Er lijkt dan ook geen sprake van een eenduidige sociale norm omtrent het vrouwelijk orgasme tijdens gemeenschap, zoals naar voren komt in de onderzoeken van Gavey en Braun. Nederlandse mannen en vrouwen geven aan dat zij de voorkeur geven aan een situatie waarbij seksueel plezier en intimiteit samengaan, en een vrouwelijk orgasme is daarbij welkom maar geen noodzaak.

Literatuur:

Did you come? The (un)importance of the female orgasm during heterosex.

M. Bosman

Amsterdam: AMB

verschijnt september 2013